



DGS' 4 bud på bedre selveje

Det ligger nu fast, at gymnasierne fremover skal være selvejende statsinstitutioner. I øjeblikket behandles lovforslaget i Folketinget, og politikerne har derfor nu chancen for at udforme gymnasiernes selvejemodel bedst muligt. Erfaringerne fra de selvejende erhvervs- og handelsskoler vækker imidlertid bekymring for modellens evne til at sikre et højt fagligt niveau og garantere en kvalitetsfokuseret implementering af gymnasiereformen. Til gengæld gør erfaringerne det også muligt at udforme konstruktive bud på en mere optimal selvejemodel, som kan matche gymnasiets udfordringer. Derfor har vi fra DGS' side udformet nedenstående forbedringsforslag til folketingets partier, som efter vores bedste overbevisning vil gøre en stor forskel i bestræbelserne på at skabe et gymnasium med faglighed og dannelse i centrum.

● ***Opdragelse i demokratiske værdier forudsætter reel brugerindflydelse i de selvejende institutioner***

I en globaliseret tidsalder er det vigtigt at holde fast i uddannelsernes målsætning om at oplære og opdrage ungdommen i demokratiske værdier. For det første for at sikre, at den enkelte igennem sit uddannelsesforløb rustes til pligterne som demokratisk samfundsborger, for det andet for at sikre fortsat udvikling af det danske demokrati. Dette har altid været en vigtig kerneopgave for det danske uddannelsessystem og de danske gymnasier.

Dannelse og indsigt i demokratiske værdier opnås imidlertid ikke udelukkende via teori. Det er af største vigtighed for at opfylde denne forpligtigelse, at teorien bakkes af praktisk demokrati ved at inddrage gymnasiets elever i skolens beslutninger.

- Skoledemokratiet har altså uomtvisteligt en faglig såvel som samfundsmæssig berettigelse. Derfor er det nødvendigt at implementere reel brugerindflydelse i forbindelse med gymnasiets overgang til selvejemodellen, især fordi stadig flere beslutninger fremover tages lokalt. Konkret bør følgende tre tiltag indarbejdes i lovforslaget:
- Fuldgældige og stemmeberettigede elevrepræsentanter i skolernes bestyrelser.
- Sikring af elevråd og øvrigt elevdemokratisk virke igennem økonomisk tilskud og tilgængelige kontorfaciliteter.
- Skolens ledelse forpligtes til jævnlige opdaterede både elevråd og pædagogiske råd om samtlige trufne beslutninger og påbegyndte initiativer

● ***Øget åbenhed og gennemsigtighed er nødvendig, når konkurrencen om elever vokser***

Med gymnasiernes overgang til selveje og gymnasiereformens mange studieretninger, vil det enkelte gymnasium være stærkt motiveret til at tegne en selvstændig profil. Selvejemodellen placerer nemlig gymnasierne i en situation, hvor de i høj grad skal konkurrere om at tiltrække elever. Samtidig vokser den lokale selvbestemmelse i forhold til pædagogiske og økonomiske prioriteringer, og efterlader derfor behov for øget åbenhed og gennemsigtighed. Elever, forældre og offentlighed bør have adgang til mest mulig information om den enkelte skole, og vi foreslår derfor, at politikerne i forlængelse af vedtagelse af selveje udvider loven om åbenhed og gennemsigtighed i uddannelserne.

Konkret anbefaler vi, at der udarbejdes en national brugerdeklaration, som alle institutioner forpligtes til at udfylde. Deklarationen sikrer, at faglige, sociale og økonomiske prioriteringer på skolen bliver lettilgængelige og dermed lader en lang række parametre danne grundlag for vurderingen af den enkelte institution. En sådan deklaration skal som minimum indeholde

beskrivelser af følgende områder; - budgetprioriteringer, - lærerressourcer pr. elev (jf. nedenstående afsnit), - fagudbud, - elevdemokrati, - studieture, - sociale aktiviteter, - karaktergennemsnit, - karaktergennemsnit fra folkeskolen, - sammensætningen af elevernes socioøkonomiske baggrund, - IT, - resultater af evalueringsundersøgelser, - værdigrundlag, - undervisningsmetoder, - studierelevante tilbud (lektiecaféer mv.), - integrationspolitik, - fakta.

- ***Holdstørrelserne må ikke eksplodere – tid til den enkelte er udgangspunktet for mere faglighed***

Kravet om et loft på 28 elever pr. klasse er forældet. Vi ønsker fuld udnyttelse af gymnasireformens spændende nytænkning på det pædagogiske og tværfaglige område. Derfor er det ikke vores målsætning at opstille begrænsninger, der forhindrer fleksibilitet og varierende holdstørrelser. Til gengæld er det fortsat bydende nødvendigt at opstille rammer, der sikrer lærerens tid og opmærksomhed til den enkeltes problemer – og derved udnytte selvejemodellen som springbræt til at virkeliggøre visionen om et løft i gymnasiernes arbejdsmiljø til gavn for det faglige niveau.

Vi er dog bekymrede for, at selvejemodellen vil betyde en voldsom forøgelse af de gennemsnitlige klassestørrelser. I den anledning anbefaler vi, at folketinget fastsætter et minimum for lærerressourcer pr. elev, opgjort som forholdet mellem antallet af fuldtidsansatte og antallet af elever. I en situation, hvor klassekvotienten allerede bevæger sig på et faretruende højt niveau, finder vi det essentielt, at det nuværende gennemsnit danner grundlag for dette minimum. Det vil forhindre, at udviklingen fortsætter mod et uacceptabelt højt niveau, som vi kender det fra eksempelvis handelsskolerne.

Alt i alt kan folketinget ved at fastsætte et minimum af lærerressourcer pr. elev svarende til det aktuelle niveau sikre sig, at arbejdsmiljøet som udgangspunkt for mere faglighed ikke forringes – endda uden at begrænse de pædagogiske tiltag i gymnasireformen.

- ***De små gymnasier og det brede fagudbud sikres ved forpligtende koordinering mellem de selvejende gymnasier, anført af de nye regionsråd***

En stor udfordring i forbindelse med overgangen til selveje, er at fastholde et forpligtende samarbejde og en overordnet koordinering gymnasierne imellem. Lovforslaget er på rette vej ved at pålægge de enkelte institutioner at samarbejde på regionalt plan. Dog er der som udgangspunkt ingen sikring mod, at enkelte gymnasier udvider deres elevkapacitet i så u hensigtsmæssig grad at andre gymnasier i lokalområdet må lukke – der mangler også sikring for, at eleverne i en given region kan vælge mellem et bredt fagudbud fordelt på de forskellige gymnasier.

Alt i alt er det nødvendigt at udvide graden af forpligtende samarbejde som i øjeblikket er formuleret i lovteksten. Vi anbefaler derfor folketingets politikere, at give hver af de nye regionsråd bemyndigelse til at nedsætte et fordelingsudvalg bestående af lærerrepræsentanter, elevrepræsentanter, repræsentanter fra embedsværket og samtlige skoleledere. Fordelingsudvalget har kompetence i beslutninger vedrørende elevfordeling og fagudbud og har til ansvar, at sikre alle gymnasiers overlevelse samt søge det bredest mulige udbud af studieretninger. Regionsrådet involveres kun i tilfælde, hvor fordelingsudvalget ikke selv når til enighed.

På vegne af de danske gymnasieelever håber vi, at folketingets partier er parate til at indgå i en konstruktiv dialog om udformning af gymnasiernes selvejemodel. Men frem for alt forventer vi, at vores konstruktive bud bliver indarbejdet i lovforslaget, der dermed skaber optimale vilkår for at øge det faglige niveau og forbedre kvaliteten i undervisningen.